

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О.М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної роботи та
самостійного вивчення з дисципліни
«ТЕХНОЛОГІЯ ЗВЕДЕННЯ БУДІВЕЛЬ ТА СПОРУД
І ТЕХНОЛОГІЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ»

*(для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання і слухачів
другої вищої освіти рівня підготовки «Спеціаліст» і «Магістр»
спеціальності «Міське будівництво та господарство»)*

Харків
ХНУМГ ім. О.М. Бекетова
2017

Методичні вказівки до проведення контрольної роботи та самостійного з вивчення дисципліни «Технологія зведення будівель та споруд і технологія реконструкції» (для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання і слухачів другої вищої освіти рівня підготовки «Спеціаліст» і «Магістр» спеціальності «Міське будівництво та господарство») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова; уклад.: Н. Г. Морковська, Т. В. Рапіна. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. – 22 с.

Укладачі: канд. техн. наук Н. Г. Морковська,
канд. техн. наук Т. В. Рапіна

Рецензент: канд. техн. наук О. М. Болотських

Методичні вказівки побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рекомендовано кафедрою технології будівельного виробництва і будівельних матеріалів, протокол № 1 від 09.10.14 р.

1 ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Метою курсу є вивчення методів технології і організації ремонтно-будівельних та монтажних робіт при ремонті і реконструкції споруд.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

- розвинути вміння і навички у використанні передових методів технології і організації при виконанні ремонтно-будівельних робіт;
- вміти визначати обсяги виконуємих робіт, їх трудомісткість, а також вибирати основні машини і механізми для виконання цих робіт;
- оволодіти принципами вибору методів виробництва ремонтних і монтажних робіт, знати шляхи зниження їх праце- та енергоємності.

2 ЛЕКЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

2.1 Загальні положення щодо організації ремонту й реконструкції споруд

Різновиди ремонту і реконструкції будівель і споруд. Принципи організації реконструкції спеціальних споруд. Особливості проведення будівельно-монтажних робіт в умовах реконструкції споруд.

Література: [2, с. 5-15; 7, с. 9-11].

Методичні вказівки

Знати види ремонтів та класифікацію видів реконструкції будівель і споруд за такими ознаками: характером будівельно-монтажних робіт (БМР); умовами складності виконання БМР; конструктивними особливостями будівель, що реконструюються; обмеженням, що накладається умовами виконання БМР.

Розглянути і засвоїти принципи організації реконструкції споруд.

Необхідно знати особливості проведення будівельно-монтажних робіт в умовах реконструкції споруд.

Запитання для самоперевірки

1. Навести класифікацію видів реконструкції будівель і споруд.
2. Навести основні принципи організації здійснення реконструкції споруд.
3. У чому полягають особливості проведення будівельно-монтажних робіт при реконструкції споруд?

2.2 Технологія демонтажно-монтажних робіт при реконструкції будівель і споруд

Заміна металевих колон.

Демонтаж залізобетонних колон.

Вивішування металевих ферм.

Заміна конструкцій покриття промбудівель блоками.

Технологія надбудови телевізійних веж за допомогою вертольота.

Демонтажно-монтажні роботи при ремонті димарів.

Особливості реконструкції підземних резервуарів зі збірного залізобетонна.

Література: [4, с. 124-130, 135-147, 157-160; 5, с. 2-5; 7, с. 14-17; 10, с. 2-8].

Методичні вказівки

Вивчити способи вивішування металевих колон.

Знати технологію заміни металевих колон.

Вивчити роботи, що виконуються при демонтажі залізобетонних колон.

Розглянути способи вивішування металевих ферм. Знати технологію виконання робіт.

Докладно розглянути технологічні питання щодо зміни конструкцій покриття промислового будинку із застосуванням установника мостового типу.

Знати суть методів надбудови телевеж. Звернути увагу на уловлювачі, які застосовують для сполучення секцій веж.

Засвоїти способи вертольотного демонтажу димарів. Знати схеми стропування труб при їх заміні.

Ознайомитися з особливостями робіт при реконструкції збірних залізобетонних резервуарів.

Запитання для самоперевірки

1. Навести технології вивішування металевих колон за допомогою гідродомкратів, низьких та високих порталів і переопиранням на суміжні колони.

2. Як здійснюється заміна металевих колон?

3. Якими способами здійснюється демонтаж залізобетонних колон?

4. Навести схеми вивішування металевих ферм за допомогою тимчасових стояків і просторових опор.

5. У чому полягають особливості заміни конструкцій покриття з використанням установ никрокранового типу?

6. Наведіть схему укрупнення конструкцій надбудови телевізійної вежі.

7. Як здійснюють сполучення секцій надбудови веж?

8. Якими способами виконують демонтаж димових труб?

9. Які схеми застосовують при стропуванні димових труб?

10. В чому полягають особливості реконструкції збірних залізобетонних резервуарів?

2.3 Технологія зміцнення ґрунтів підвалин фундаментів

Причини порушення міцності ґрунтів підвалин фундаментів.

Технологія і організація зміцнення ґрунтів способами силікатизації та електросилікатизації. Занурення ін'єкторів. Обладнання для виконання робіт. Визначення розмірів заходок ґрунту, що закріплюється.

Література: [9, с. 52-57].

Методичні вказівки

Знати причини порушення міцності ґрунтів підвалин фундаментів.

Вивчити технологію закріплення ґрунтів підвалин фундаментів способами силікатизації та електросилікатизації. Знати у яких ґрунтах ці способи застосовують. Звернути увагу на суцільне і стовпчасте закріплення ґрунтів підвалин фундаментів. Вивчити схеми розташування ін'єкторів, вміти визначати величини заходок закріплюючого ґрунту.

Запитання для самоперевірки

1. Назвіть причини порушення міцності ґрунтів підвалин фундаментів.

2. Для закріплення яких ґрунтів підвалин фундаментів застосовують одно- і дворозчинну силікатизацію, електросилікатизацію?

3. Якими способами здійснюється занурення ін'єкторів у ґрунт?

4. Навести схеми розташування ін'єкторів при закріпленні підвалин фундаментів.

5. Викласти технологію закріплення ґрунтів підвалин фундаментів способом дворозчинної силікатизації.

6. Навіщо пропускають електричний струм через ґрунт при електросилікатизації?

2.4 Технологія зміцнення фундаментів

Причини пошкодження фундаментів.

Часткове і повне розвантаження фундаментів.

Зміцнення фундаментів розширенням підшви: збірними і монолітними обоймами; монолітними банкетами; ін'єкційними палями.

Способи збільшення глибини закладання фундаментів.

Заміна фундаментів.

Література: [6, с. 56-57, 60-67; 9, с. 57-60].

Методичні вказівки

Знати причини пошкодження фундаментів.

Ознайомитися зі способами розвантаження фундаментів.

Звернути увагу на черговість проведення робіт на ділянках.

Вивчити технологію зміцнення фундаментів за допомогою обойм, паль і монолітних банкетів.

Знати особливості виконання робіт при збільшенні глибини закладання фундаментів з одно- і двосторонньою розробкою ґрунту.

Вивчити технологію і організацію робіт при заміні фундаментів.

Запитання для самоперевірки

1. Назвіть причини пошкодження фундаментів.
2. Як виконується розвантаження фундаментів?
3. Навести технологію зміцнення фундаментів збірною та монолітною обоймами.
4. У чому полягає особливість зміцнення фундаментів монолітними банкетами?
5. Як визначається черговість ділянок, за якими ведеться зміцнення, або заміна фундаментів на захватці?
6. Перерахувати роботи при збільшенні глибини закладання фундаментів.
7. Навести технологію устрою ін'єкційних паль.

2.5 Технологія ремонту і зміцнення кам'яних конструкцій

Причини і ступені пошкодження кам'яної кладки.

Способи зашпаровування тріщин в кам'яних стінах. Укріплення кладки за допомогою металевих накладок.

Зміцнення кам'яних простінків армоцементною, монолітною та металевою обоймами. Розвантаження простінків. Виносні ліси.

Укріплення кам'яних стін при відхиленні їх від вертикалі.

Література: [6, с. 91-101; 9, с. 83-88].

Методичні вказівки

Знайти причини і ступені пошкодження кам'яної кладки.

Вивчити технологію зашпаровування тріщин в кам'яній кладці.

Звернути увагу на укріплення кладки за допомогою металевих накладок.

Ознайомитися зі способами розвантаження простінків. Знати конструкцію виносних лісів.

Вивчити технологію зміцнення кам'яних простінків армоцементною, монолітною та металевою обоймами.

Знати технологію укріплення кам'яних стін при відхиленні їх від вертикалі.

Запитання для самоперевірки

1. Навести причини і ступені пошкодження кам'яної кладки.
2. Що таке “цегельний замок” і коли він виконується?
3. Розкажіть про укріплення кам'яної кладки металевими накладками.
4. Як здійснюється розвантаження простінків?
5. Викласти технологію зміцнення кам'яних простінків армоцементною і монолітною обоймами.
6. Наведіть технологію устрою металевих обойм.
7. Як укріплюють кам'яні стіни при відхиленні від вертикалі?

2.6 Технологія зміцнення залізобетонних і металевих будівельних конструкцій

Зміцнення залізобетонних колон монолітною і металевою обоймами. Нарощування (одно- і двостороннє) перерізу колон сорочками.

Зміцнення залізобетонних пустотних і ребристих плит перекриття. Склад робіт.

Зміцнення металевих колон і ферм.

Література: [2, с. 161-163, 174-180].

Методичні вказівки

Знати склад робіт при зміцненні залізобетонних колон монолітною і металевою обоймами та технологію їх виконання.

Ознайомитися з послідовністю робіт при нарощуванні перерізу колон сорочками. Звернути увагу на виконання бетонних робіт.

Вивчити технологію зміцнення плит перекриття.

Знати технологічний процес зміцнення металевих колон за допомогою додаткових елементів, що не напружені або напружуються.

Розглянути способи зміцнення металевих ферм: додатковими елементами які напружуються; попередньо-напруженими гнучкими затяжками; підведенням нових опор. Знати технологію цих способів зміцнення ферм.

Запитання для самоперевірки

1. Викласти технологію зміцнення залізобетонних колон монолітною обоймою.

2. Наведіть способи зміцнення залізобетонних колон металевими обоймами.

3. Як виконується зміцнення залізобетонних колон нарощуванням перерізу?

4. Викласти суть способів зміцнення металевих колон за допомогою додаткових елементів.

5. Як виконують зміцнення металевих ферм за допомогою шпренгельних елементів?

3 ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

3.1 Розробка організаційно-технологічних схем вивішування металевих колон

Завдання. Навести склад та послідовність робіт при вивішуванні металевих колон за допомогою гідравлічних домкратів і низьких порталів (рис. 1), а також технологію їх виконання. Розробити схеми організації робочих місць на окремі види робіт (за вказанням викладача).

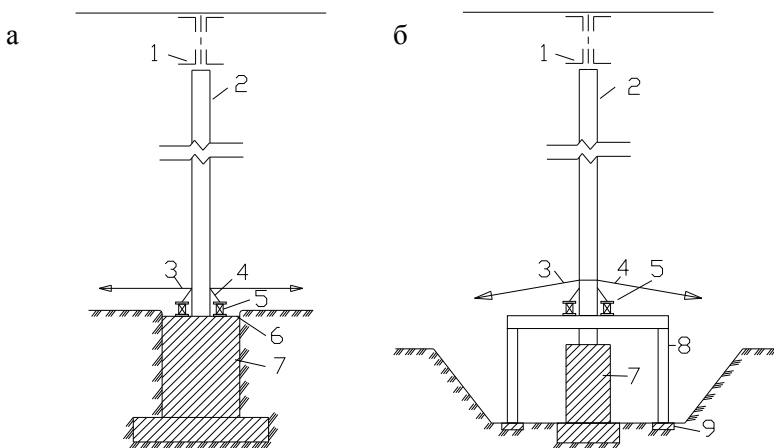

Рисунок 1 – Схеми вивішування колон:

а – гідравлічними домкратами; б – за допомогою низьких порталів; 1 – кроквяна ферма;
 2 – колона, що вивішується; 3 – розчаловання; 4 – наддомкратний опорний пристрій;
 5 – домкрат; 6 – підстава під домкрат; 7 – фундамент; 8 – низький портал;
 9 – підстава під фундамент

Методичні вказівки

Вивчити склад і технологію виконання робіт при вивішуванні металевих колон зазначеними способами.

Вміти розробляти схеми організації робочих місць при виконанні робіт.

Знати основи пристосування, які застосовують при вивішуванні колон.

3.2 Зміцнення ґрунту підвалин фундаментів дворозчинною силікатизацією

Завдання. Розробити календарний графік виконання робіт при зміцненні ґрунту підвалин фундаменту дворозчинною силікатизацією (рис. 2), попередньо визначив їх склад та обсяг і склав калькуляцію трудових витрат.

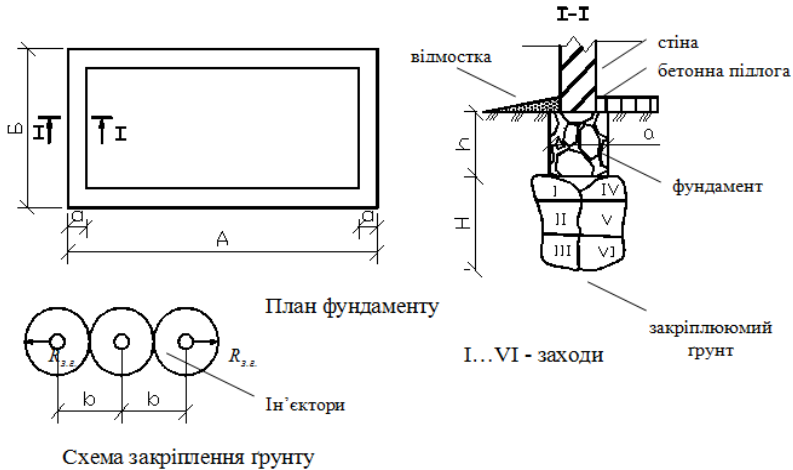

Рисунок 2 – Схема стрічкового фундаменту

Методичні вказівки

Вміти визначити склад та обсяг робіт при закріпленні ґрунту способом дворозчинної силікатизації.

Знати технологію виконання робіт і обладнання, що застосовують.

Вміти скласти калькуляцію трудових витрат та розробити календарний графік виконання робіт.

3.3 Зміцнення стрічкового фундаменту монолітною обоймою

Завдання. Визначити склад та обсяг робіт при зміцненні фундаменту (рис. 2) монолітною обоймою, вибрати методи їх виконання, скласти калькуляцію трудових витрат і розробити календарний графік.

Методичні вказівки

Навести технологічну схему виконання процесу зміцнення фундаменту монолітною обоймою.

Визначити склад та обсяг робіт.

Обґрунтувати прийняті методи виконання робіт.

Користуючись ЕНіР, скласти калькуляцію трудових витрат.

Збудувати календарний графік виробництва робіт.

4 ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Метою виконання контрольної роботи є оволодіння студентом основ технології ремонтно-будівельних робіт при ремонті й реконструкції будівель і споруд. Крім того, студент повинен ознайомитися з методикою розробки основних документів проекту проведення робіт (ППР). До таких документів належить технологічні карти на різні види робіт.

Основою для виконання контрольної роботи є завдання (табл. 1 і 2)

Контрольна робота складається з розрахунково-пояснювальної записки (аркуш формату А4) що включає необхідний графічний матеріал у вигляді рисунків.

Сторінки, рисунки, таблиці та формули повинні мати наскрізну нумерацію.

4.1 Зміст розрахунково-пояснювальної записки

4.1.1 Вступ

Перелічити основні завдання, що вирішуються при ремонті й реконструкції будівель і споруд, особливості ремонтно-будівельних робіт, відзначити роль організаційно-технологічних рішень, що розробляються у контрольній роботі для здійснення цих завдань.

4.1.2 Визначення складу та обсягів робіт

Склад і обсяги робіт визначають використовуючи дані завдання (табл. 2, 3).

Результати підрахунків наводять у відомості (табл. 1).

Таблиця 1 – Відомість обсягів робіт

№ з/п	Найменування робіт	Одиниця виміру	Кількість	Ескіз або формула підрахунків
1	2	3	4	5

При заповненні відомості необхідно звернути увагу на наступне:

- найменування робіт та одиницю їх виміру брати відповідно до ЕНіР або ЕРК;
- роботи заповнювати в технологічній послідовності виконання.

4.1.3 Вибір методів виконання робіт

У цьому розділі пояснювальної записки наводять короткий аналіз існуючих методів проведення конкретного виду робіт. Описують технологію і організацію прийнятого методу.

Наводять схеми розвитку процесу, схеми організації робочих місць.

Прийняті методи виконання робіт повинні забезпечити їх виконання у визначенні строки, з високою якістю та найкращими техніко-економічними показниками. Це можливо за умови комплексної механізації робіт, застосування високопродуктивної техніки та прогресивних способів виконання процесів.

Таблиця 2 – Варіанти завдання до контрольної роботи

Вид робіт	Ескіз	Ва- ріант	Розміри, м					
			A	B	a	h	H	R
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Посилення ґрунтів підвалів фундаментів способом однорозчинної силікатизації	<p>План фундаментів</p> <p>I-I</p>	01	18	12,5	0,7	1,1	7,3	0,4
		02	20	12,1	0,6	1,15	8,4	0,3
		03	23	11,9	0,8	1,2	9,1	0,25
		04	21	11,5	0,75	1,3	7,9	0,35
		05	24	11,2	0,65	1,2	6,6	0,2
		06	25	12,7	0,8	1,4	5,4	0,4
		07	19	10,9	0,7	1,2	6,9	0,25
		08	22	10,2	0,6	1,1	4,8	0,2
		09	26	9,8	0,75	1,4	6,5	0,3
		10	27	9,5	0,65	1,25	5,7	0,35
Зміцнення фундаментів збіркою залізо-бетонною обоймою	<p>План фундаментів</p> <p>I-I</p>	11	18	12,5	0,7	1,1	-	-
		12	20	12,1	0,6	1,15	-	-
		13	23	11,9	0,8	1,2	-	-
		14	21	11,5	0,75	1,25	-	-
		15	24	11,2	0,65	1,3	-	-
		16	25	12,7	0,8	1,15	-	-
		17	19	10,9	0,7	1,1	-	-
		18	22	10,2	0,6	1,2	-	-
		19	26	9,8	0,75	1,25	-	-
		20	27	9,5	0,65	1,35	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Збільшення глибини закладення фундаментів (двостороння розробка ґрунту)	<p>План фундаментів</p> <p>I-I</p>	21	19	12,1	0,75	1,25	0,6	-
		22	20	12,8	0,7	1,2	0,65	-
		23	21	11,6	0,6	1,15	0,85	-
		24	22	11,2	0,65	1,1	1	-
		25	23	10,8	0,8	1,15	0,9	-
		26	24	10,4	0,75	1,1	0,8	-
		27	25	9,7	0,7	1,2	0,7	-
		28	26	9,3	0,65	1,25	1	-
		29	27	12,4	0,6	1,15	0,65	-
		30	28	11,9	0,7	1,2	0,6	-
		31	29	10,2	0,8	1,25	1	-

Таблиця 3 – Варіанти завдань до контрольної роботи

Вид робіт	Ескіз	Варіант	Розміри, м				Товщина обойми	Кількість простітків
			A	B	a	h		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Зміцнення цегельних простітків монолітною обоймою		32	1,6	0,51	1,15	1,1	80	22
		33	1,5	0,64	1,25	1,15	70	27
		34	1,7	0,51	1,35	1,2	60	32
		35	1,8	0,64	1,5	1,25	90	36
		36	1,65	0,64	1,4	1,3	100	38
		37	1,55	0,51	1,1	1,25	80	25
		38	1,75	0,51	1,2	1,3	90	40
		39	1,6	0,64	1,3	1,2	100	44
		40	1,7	0,64	1,6	1,15	110	48

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Зміцнення цегельних простінків металевою обоймою		41	1,7	0,51	1,1	1,15	-	22
		42	1,6	0,64	1,15	1,1	-	28
		43	1,5	0,51	1,2	1,2	-	32
		44	1,8	0,64	0,9	1,25	-	36
		45	1,7	0,51	0,85	1,15	-	40
		46	1,65	0,64	1,1	1,2	-	44
		47	1,55	0,51	1,15	1,1	-	48
		48	1,6	0,64	1,2	1,3	-	24
		49	1,75	0,51	0,9	1,25	-	34
		50	1,6	0,64	0,8	1,15	-	42

Примітка. Варіант завдання вибирають за останніми двома цифрами шифру студента.

4.2.4 *Визначення нормативних витрат часу роботи машин, трудомісткості та вартості трудовитрат*

Потреби щодо технічних і трудових ресурсів, а також заробітна плата робітників наведені у таблиці 4.

Таблиця 4 – Нормативні витрати часу роботи машин, трудомісткості робітників та заробітна плата

№ з/п	Об'рунтування	Найменування робіт	Обсяг робіт		Витрати часу роботи машини		Витрати праці		Склад ланки (фах, розряд, кількість)	Зарплата (грн.-коп.)	
			одиниця	кількість	на одиницю (маш.-год)	на весь обсяг (маш.-зм.)	на одиницю (лод.-год.)	на весь обсяг лод.-год.		Розцінка на одиницю	Вартість на весь обсяг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Витрати часу роботи машини і трудомісткість процесів визначають множенням норми часу (відповідно) на обсяг робіт, а зарплату – множенням розцінки на обсяг робіт.

Розцінку на одиницю обсягу робіт для механізованого процесу визначають підсумуванням розцінок для машиніста та робітників за ЕНІР.

Дані, отримані в калькуляції, використовують при розробці календарного графіка.

4.2.5 Розробка календарного графіка

Календарний графік розробляють у лінійній формі (табл. 5).

Таблиця 5 – Календарний графік

№ з/п	Обрунтування	Найменування робіт		Обсяг робіт		Норма часу		Машино-емкість		Трудо-емкість		Механізми		Склад ланок	Змінність праці	Довготривалість	Місяць				
																	Робочі дні				
				одиниця	кількість	одиниця	кількість	одиниця	кількість	одиниця	кількість	одиниця	кількість				одиниця	кількість	1	2	3
		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15				16				
1	2																				

Основні вимоги до розробки календарного графіка:

- на основі калькуляції укрупнити роботи з урахуванням технологічної послідовності їх виконання;
- забезпечити безперервне і розмірне використання людських та матеріальних ресурсів;
- максимальне поєднання процесів з дотримання вимог технології їх виконання.

Змінність робіт визначають, виходячи із специфіки робіт та прийнятої схеми їх проведення.

Кількісний склад ланки, бригади визначають згідно з ЕНІР за видами робіт.

Довготривалість (у днях) робіт визначають за формулами:

- для механізованих

$$t = Q_M^H / \kappa \cdot a \cdot n \cdot 8,$$

де Q_M^H – нормативна машинність робіт, маш.-год.;

κ – плановий коефіцієнт перевиконання норм виробітку,
 $\kappa = 1,1$;

a – кількість механізмів, що виконують даний процес;

n – змінність робіт;

8 – довготривалість робочої зміни. год;

- для ручних

$$t = Q_p^H / \kappa \cdot a \cdot m \cdot 8$$

де Q_p^H – нормативна трудомісткість, люд.-год.;

$\kappa = 1,1 - 1,2$;

m – кількість робітників, що виконують даний процес, за день.

Прийняті машино- і трудомісткість робіт визначають за формулами

$$Q_M^{np} = t \cdot a \cdot n; \quad Q_M^{np} = t \cdot m.$$

Прийняті значення не повинні бути менше нормативних і не перевищувати їх більше, ніж на 20 %.

4.2.6 Визначення техніко-економічних показників

Визначають такі техніко-економічні показники:

- довготривалість робіт (дн.) за графіком;
- загальну трудомісткість робіт ($\sum Q_p^{np}$ люд.-дн.) (табл. 5).
- виробіток (В) на одну людину за день у фізичному вираженні (m^2 /люд.-днів.)

$$B = \frac{V}{\sum Q^{np}},$$

де V – обсяг робіт.

5 РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНА РОБОТА. РОЗРОБКА БУДГЕНПЛАНУ

Проектування будівельного генерального плану полягає в розташуванні на ньому таких елементів будівельного господарства: складське господарство; транспортні комунікації; будівельні машини; тимчасові адміністративно-побутові приміщення; водо- і енергопостачання, водовідведення.

Вихідними даними для складання будгенплану є: генплан об'єкта; основні організаційно-технологічні рішення проекту; календарний план будівництва об'єкта; потреба в людських і матеріально-технічних

ресурсах; тимчасових будинках і спорудах, воді й електроенергії; рішення з охорони праці і навколишнього середовища.

Вимоги до бюджетплану: тимчасові, транспортні й інженерні комунікації повинні мати найменшу довжину; об'єм і вартість тимчасових будинків і споруд повинні бути мінімальними; адміністративно-побутові приміщення і закриті склади розташовують поза небезпечною зоною дії монтажних механізмів; відкриті склади і навіси розташовують в зоні дії вантажопідйомних механізмів біля тимчасових доріг, крім додаткових вантажно-розвантажувальних робіт; забороняється розміщувати тимчасові будинки і споруди на підземних інженерних мережах; всі елементи будівельного господарства повинні мати розміри в плані і прив'язку щодо об'єкта, який зводиться

У пояснювальній записці до будівельного генерального плану виконують необхідні розрахунки з визначення потреб у тимчасових будинках і спорудах, воді й електроенергії.

Встановлення потреб щодо складів і їхніх розмірів

Запас матеріалів ($Z_{ск}$), що підлягають збереженню на складі, розраховують для кожного виду матеріалів:

$$Z_{ск} = \frac{Z_{об}}{T} \cdot T_n \cdot k_1 \cdot k_2,$$

де $Z_{об}$ – загальна потреба (конструкцій) матеріалу на планований період;

T_n – кількість днів роботи, на який планується запас (норма запасу);

k_1 і k_2 – відповідно коефіцієнти нерівномірності надходження і споживання матеріалів, $k_1 = 1,1$; $k_2 = 1,3$;

T – загальна кількість днів споживання даного матеріалу (за графіком).

Норми запасу T_n встановлюють у кожному окремому випадку залежно від місцевих умов будівництва, способу перевезення матеріалів. Для допоміжних матеріалів, деталей, виробів запас приймають в обсязі захватки чи секції поверху.

Розрахункову площу складу встановлюють для кожного виду матеріалу:

$$F_p = \frac{Z_{ск}}{f \cdot \beta},$$

де f – норма складування конструкцій, матеріалів на 1 м² площі;

β – коефіцієнт використання площі складу, що враховує розміщення проходів, розвантажувальних площадок і ін.

Прийнята площа складу F_{np} повинна бути не менше розрахункової. Результати розрахунків зводять у табл. 6.

Таблиця 6 – Розрахунок площі складів

№ з/п	Конструкції матеріали	Одиниця виміру	Загальна потреба матеріалу, $Z_{об}$	Прийнятний запас у днях, T_n	Запас збереження матеріалів, $Z_{збр}$	Норма складування, f	Коефіцієнт використання складу, β	Площа складу, M^2		Тип складу	Габарити складу, м	
								Розрахункова	Прийнята		Довжина	Ширина

Розрахунок тимчасових будинків і споруд

Площу тимчасових будинків і споруджень визначають за формулою

$$F_1 = A \cdot a_i ,$$

де A – максимальна кількість працюючих у зміну, ос.;

a – норма площі будинку першого виду на одного працівника, M^2 .

У розрахунках прийнята максимальна кількість працюючих у зміну 70 % від облікового складу, з них 70 % чоловіків і 30 % жінок. Душем користаються 40% чоловіків і 40 % жінок.

Обліковий склад працюючих знаходять за формулою:

$$O = (N + C + H + K) \cdot 1,06 ,$$

де N – максимальна кількість основних робітників, зайнятих на будівельному майданчику (з графіка руху робочої сили), ос.;

C – кількість допоміжних робітників (2-4% від N), ос.;

H – кількість інженерно-технічних працівників (6-8% від $N + C$), ос.;

K – кількість молодшого обслуговуючого персоналу (3,5% від $N + C$), ос.;

1,06 – перекладний коефіцієнт із явочного в обліковий склад.
Коротка характеристика тимчасових будинків і споруд наведена в таблиці 7.

Таблиця 7 – Експлікація тимчасових будинків і споруд

№ з/п	Найменування	Розміри, м		Кількість	Характеристика
		довжина	ширина		

Розрахунок потреби в електроенергії

Електропостачання будівництва об'єкта здійснюється від стаціонарних чи пересувних джерел електроенергії.

Тимчасове електропостачання проектують в такій послідовності: визначають споживачів електроенергії; виконують розрахунок необхідної потужності джерела електроенергії і розробляють схеми постачання споживачів на будівельному майданчику.

Розрахунковий показник необхідної потужності встановлюють за рівнянням:

$$P_{ip} = \alpha \left(k_1 \cdot \frac{\sum P_m}{\cos \varphi_1} + k_2 \sum P_{eo} + k_3 \sum P_{no} + k_4 \cdot \frac{\sum P_{ce}}{\cos \varphi_2} \right)$$

де α – коефіцієнт втрати потужності в мережах залежно від довжини; перетину та ін., дорівнює 1,05-1,1;

$\sum P_m, \sum P_{eo}, \sum P_{no}, \sum P_{ce}$ – потужність, відповідно силових споживачів (кранів); пристроїв внутрішнього освітлення; зовнішнього освітлення; зварювальних апаратів;

k_1, k_2, k_3, k_4 – коефіцієнти попиту, що залежать від числа споживачів;

$\cos \varphi$ – коефіцієнт потужності, що залежить від кількості й навантаження силових споживачів.

Визначивши необхідну потужність, вибирають джерело електропостачання.

Розрахунок потреби щодо води

Загальна витрата води на будівельному майданчику задовольняє такі потреби: виробничі, господарсько-побутові й протипожежні цілі.

Сумарна розрахункова витрата води (л/с):

$$Q_{об} = Q_{хб} + Q_{пож} ,$$

де $Q_{хб}, Q_{пож}$ – відповідно витрата води на господарсько-побутові й протипожежні цілі;

$$Q_{хб} = \frac{A}{3600} \cdot \left(\frac{m_1 k_1}{8,2} + m_2 k_2 \right),$$

де m_1 – норма споживання води на одну людину в зміну (для майданчиків з водовідведенням 20-25 л і без нього – 10 – 15 л);

k_1 – коефіцієнт нерівномірності споживання води ($k_1 = 1,15$);

m_2 – норма споживання води на прийом одного душу (на одну людину прийняти 30 л);

k_2 – коефіцієнт, що враховує відношення користування душем до найбільшої кількості робітників у зміну ($k_2 = 0,3 - 0,4$);

8,2 – тривалість робочої зміни, год.

Мінімальну витрату води для протипожежних цілей визначають з розрахунку одночасної дії двох струменів з гідрантів по 5 л/с на кожний, тобто $Q_{пож} = 10$ л/с для об'єктів із площею забудови до 10 га.

Діаметр водонапірної водогінної мережі, мм:

$$D = \sqrt{\frac{4Q_{об} \cdot 1000}{\pi \cdot V}} ,$$

де V – швидкість руху води по трубах (0,9-1,2 м/с).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Белецкий Б. Ф. Технология и механизация строительного производства / Б. Ф. Белецкий. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. – 759 с.
2. Беляков Ю. И. Реконструкция промышленных зданий / Ю. И. Беляков, А. П. Снежко. – Київ : Вища шк., 1988. – 256 с.
3. Гончаренко Д. Ф. Ремонтно-восстановительные работы на канализационных сетях в водонасыщенных грунтах / Д. Ф. Гончаренко, Е. Б. Клейн, И. В. Коринько. – Харьков : Прапор, 1999. – 157 с.
4. Давыдов В. А. Монтаж конструкций реконструируемых промышленных предприятий / В. А. Давыдов, А. Я. Конторчик, В. А. Шевченко. – М. : Стройиздат, 1987. – 208 с.
5. Замена железобетонного покрытия подземного резервуара на стальное / Ю. П. Барвинко и др. // Монтажные и специальные работы в строительстве. – 2002. – № 10. – С. 2–5.
6. Кушнарюк Ю. Г. Справочник по технологии капитального ремонта жилых и общественных зданий / Ю. Г. Кушнарюк, А. Л. Морин, А. А. Чернышев. – Киев : Будивельник, 1989. – 256 с.
7. Морозов Е. П. Надстройка башни Шухова / Е. П. Морозов // Монтажные и специальные работы в строительстве. – 2003. – № 5. – С. 14–17.
8. Мялкин С. М. Восстановление трубопроводов методом цементно-песчаной облицовки с применением новых технологий / С. М. Мялкин, В. В. Шведов, Ю. В. Горнев // Монтажные и специальные работы в строительстве. – 2000. – № 1. – С. 22–24.
9. Пальченко Л. О. Технологія і організація ремонтно-будівельних робіт / Л. О. Пальченко, Т. С. Пічугіна, В. О. Панченко. – Харків : Вид-во «Основа» при Харків. ун-ті, 1992. – 272 с.
10. Солюянов Ю. М. Демонтаж дымовых труб с применением вертолетов / Ю. М. Солюянов // Монтажные и специальные работы в строительстве. – 2003. – № 3. – С. 2–8.
11. Филимонов П. И. Технология и организация ремонтно-строительных работ / П. И. Филимонов. – М. : Высш. шк., 1988. – 479 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до проведення контрольної роботи та самостійного з вивчення
дисципліни
«Технологія зведення будівель та споруд і технологія реконструкції»
(для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання і слухачів
другої вищої освіти рівня підготовки «Спеціаліст» і «Магістр»
спеціальності «Міське будівництво та господарство»)

Укладачі: **МОРКОВСЬКА** Наталія Георгіївна,
РАПНА Тетяна Володимирівна

Відповідальний за випуск *О. М. Болотських*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *Н. Г. Морковська*

План 2014, поз. 36М

Підп. до друку 16.10.2014 р.
Друк на ризографі.
Зам. №

Формат 60 × 84/16
Ум. друк. арк. 0,9
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017 р.